37679 ـ اگر در حال جماع با همسرش صدای اذان صبح را بشنود

سوال

اگر اذان فجر در حالی که مرد دارد با همسرش جماع می‌کند گفته شود حکم چیست؟ آیا باید به کارش ادامه دهد و تمامش کند یا آنکه به مجرد شنیدن اذان همبستری را ترک کند؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اگر در حال جماع با همسرش بود و فجر طلوع کرد واجب است که فورا دست از جماع بکشد و روزه‌اش صحیح است و چیزی بر عهدهٔ او نیست ولی ادامهٔ جماع پس از طلوع فجر جایز نیست و اگر چنین کند روزه‌اش باطل شده و باید همراه با قضای آن روز، کفاره بدهد.

کفارهٔ او آزاد کردن یک برده است، اگر نیافت روزه گرفتن دو ماه، و اگر نتوانست غذا دادن به شصت مستمند. سؤال شمارهٔ (1672) را ببینید.

این دربارهٔ طلوع فجر بود، اما دربارهٔ اذان مؤذن:

اگر مؤذن به همراه طلوع فجر اذان می‌گوید واجب است که به مجرد شنیدن اذان دست از جماع بکشد و اگر چنین نکند چنانکه گفته شد قضا به همراه کفاره بر او لازم است.

و اگر مؤذن پیش از طلوع فجر اذان می‌گوید، چنانکه برخی از مؤذنان از روی اجتهاد اشتباه چنین می‌کنند و به گمان خود از روی احتیاط برای روزه چنین می‌کنند، جایز است که به جماعش ادامه دهد تا آنکه طلوع فجر مشخص شود.

از شیخ ابن عثیمین ـ رحمه الله ـ پرسیده شد:

اگر روزه‌دار پس از شنیدن اذان صبح چیزی بنوشد آیا روزه‌اش درست است؟

ایشان پاسخ دادند:

اگر روزه‌دار پس از شنیدن اذان فجر چیزی بنوشد در صورتی که مؤذن پس از آنکه صبح برایش مشخص شده اذان بگوید

در این صورت جایز نیست که روزه‌دار پس از آن چیزی بخورد یا بنوشد. و اگر قبل از آنکه فجر برایش مشخص شده باشد اذان بگوید در این صورت خوردن و نوشیدن تا وقتی که صبح آشکار نشده اشکالی ندارد، به دلیل این سخن حق تعالی که می‌فرماید: وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ [بقره: ۱۸۷] (بخورید و بیاشامید تا رشتهٔ سپیدِ صبح (فجرِ صادق) از رشتهٔ سیاه [شب] برایتان آشکار گردد). و به دلیل سخن پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ که می‌فرماید: «بلال شب هنگام [پیش از طلوع فجر برای بیدار شدن مردم] اذان می‌گوید، پس بخورید و بنوشید تا آنکه اذان ابن ام مکتوم را بشنوید چون او اذان نمی‌گوید تا آنکه فجر طلوع کند». از این رو برای مؤذنان شایسته است که دربارهٔ وقت اذان فجر دقت کنند و تا وقتی که طلوع فجر برایشان مشخص نشده اذان نگویند، یا آنکه بر اساس ساعات مشخص شده اذان گویند تا آنکه باعث فریب مردم نشوند و آنان را از آنچه الله برایشان حلال کرده محروم نسازند و نماز صبح را قبل از وقتش برایشان روا نسازند که این خطر خود را دارد (چون نماز پیش از وقتش پذیرفته نیست).

(فتاوى إسلامية: ۱/ ۱۲۲).

والله اعلم.